

Dosarul nr. 2ra-15/23
2-21025401-01-2ra-05012023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. S. Vasilache)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. N. Budăi, I. Dutca, D. Băbălău)

DECIZIE

21 iunie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
Judecători

Tamara Chișca-Doneva
Aliona Miron
Ion Malanciuc
Oxana Parfeni
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Fly One”,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Livia Sirețanu
împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Fly One”, intervenient accesoriu
Autoritatea Aeronautică Civilă cu privire la încasarea costului biletului, a compensației
legale pentru anularea zborului, a penalității și repararea prejudiciului moral,
împotriva deciziei din 13 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a
fost admis apelul declarat de Livia Sirețanu și a fost casată parțial hotărârea din
13 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu pronunțarea în partea
casată a unei noi hotărâri,

c o n s t a t ă :

La 17 februarie 2021, Livia Sirețanu a depus cerere de chemare în judecată
împotriva S.R.L. „Fly One”, intervenient accesoriu Autoritatea Aeronautică Civilă cu
privire la încasarea costului biletului, compensației legale pentru anularea zborului,
penalității și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, la 30 ianuarie 2020 a procurat de la
S.R.L. „Fly One” un bilet de călătorie, care a fost confirmat prin rezervarea electronică
nr. F8TZ2A. Biletul a fost procurat pentru zborul nr. 5F 234 din data de 17 aprilie 2020
cu destinația Verona – Chișinău. Ulterior, la 05 aprilie 2020, în baza indicațiilor
companiei aeriene, a fost nevoită să solicite schimbarea datei zborului preconizat pentru
31 august 2020, cu condiția menținerii aceluiași taxe și bagaje incluse, achitate.

A menționat că la 24 iulie 2020, a fost înștiințată despre faptul că zborul Verona – Chișinău din 31 august 2020 va fi efectuat la data de 05 septembrie 2020, cu schimbarea aeroportului de pornire în orașul Parma.

Nefiind de acord cu condițiile impuse de compania aeriană, a urmat instrucțiunile din e-mail-ul respectiv cu privire la adresarea prin intermediul unui blank de pe site-ul companiei aeriene cu privire la rezoluțiunea contractului de transport.

La 27 octombrie 2020 s-a adresat în mod repetat companiei aeriene cu privire la rambursarea costului biletului pentru serviciul neprestat. Prin răspunsul din 10 noiembrie 2020, S.R.L. „Fly One” i-a comunicat că nu a fost contactată, fapt absolut eronat, deoarece toate condițiile privind rambursarea biletului au fost respectate.

Reclamanta a relatat că, pentru soluționarea problemei, a apelat la Agenția pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței care a redirecționat petiția după competență Autorității Aeronautice Civile. La 04 februarie 2021, i-a fost comunicat rezultatul examinării reclamației nr. APCSP04/21, prin care s-a stabilit următoarele: în rezultatul controlului de stat inopinat s-a constatat faptul că acțiunile S.R.L. „Fly One” de a impune obstacole oneroase și disproporționate, neprevăzute în contract (titlu de călătorie), atunci când consumatorul (pasagerul) dorește să-și exercite drepturile contractuale și anume dreptul la rambursare a întregului cost al biletului în rezultatul neprestării serviciului de către agentul economic, constituie practică comercială incorectă, prevăzută în art. 13 alin. (2) și (13), art. 14 alin. (2) și (3) din Legea nr. 105 din 13 martie 2003 privind protecția consumatorilor. Această practică denaturează, în mod esențial, comportamentul economic al unui grup de consumatori, limitează considerabil libertatea de alegere, fiind contrară cerințelor diligenței profesionale și buneii-credințe. În temeiul procesului-verbal de control a fost emisă decizia de interdicere a practicii comerciale incorecte.

Reclamanta a considerat că anularea de 2 ori atât a datei zborului, cât și a punctului de decolare, de fapt reprezintă o neexecutare esențială a condițiilor contractuale prezente între consumator și S.R.L. „Fly One”. În speță, sunt prezente tocmai 3 condiții cu privire la neexecutarea esențială a obligației din partea S.R.L. „Fly One” și anume cele specificate în art. 916 lit. a), b) și d) din Codul civil, iar în baza art. 926 din Codul civil, S.R.L. „Fly One” este obligată să restituie suma biletului procurat în valoare de 130 de euro.

A specificat că potrivit Convenției de la Montreal pentru unificarea anumitor reguli referitoare la transportul aerian internațional, la care Republica Moldova a aderat prin Legea nr. 254 din 05 decembrie 2008, se recunoaște importanța asigurării protecției intereselor consumatorilor în transportul aerian internațional și a necesității existenței unor despăgubiri echitabile, bazate pe principiul restituirii sumelor achitate de către consumator (pasager).

A invocat că, în temeiul pct. 18 lit. b) din Regulamentul privind compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului îmbarcării și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 836 din 08 noiembrie 2012, are dreptul la o compensație în cuantum de 250 de euro, întrucât potrivit Autorității Aeronautice Civile, distanța ortodromică dintre aerodromurile Chișinău (KIV) – Verona (VRN) este de 1401 km. La caz, transportatorul S.R.L. „Fly One” nu

și-a onorat obligațiile conform contractului și a anulat zborul pentru cursa cu nr. 5F 234, Verona – Chișinău atât pentru 17 aprilie 2020, cât și pentru 31 august 2020.

Reclamanta a menționat că la 27 octombrie 2020 a expediat în adresa S.R.L. „Fly One” o reclamație cu privire la rambursarea sumei, la care a primit răspuns la data de 10 noiembrie 2020. Respectiv, din data de 11 noiembrie 2020, pârâta se află în întârziere de rambursare a plății timp de 95 de zile, fapt pentru care urmează a fi încasată penalitate conform art. 32 alin. (1)-(3) din Legea nr. 105 din 13 martie 2003, în mărime de 130 de euro.

A mai indicat că, potrivit prevederilor art. 19 și 2036 din Codul civil, prin comportamentul abuziv, precum și prin încercările de a induce în eroare consumatorul cu privire la rambursarea costului biletului, S.R.L. „Fly One” i-a cauzat o stare de incertitudine și nervozitate. Anularea de 2 ori atât a datei zborului preconizat, precum și a orașului de decolare, a cauzat incertitudini și disconfort de ordin psihologic cu privire la organizarea timpului de muncă și a altor planuri legate de zbor. În consecință, consideră rezonabilă încasarea sumei de 5 000 de lei drept compensare pentru prejudiciul moral cauzat.

A solicitat încasarea din contul S.R.L. „Fly One” în beneficiul său a costului biletului pentru serviciul neprestat în valoare de 130 de euro, a compensației legale în sumă de 250 de euro pentru anularea zborului, a penalității legale în sumă de 130 de euro și a prejudiciului moral în mărime de 5 000 de lei.

Prin hotărârea din 13 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost admisă parțial acțiunea și s-a încasat de la S.R.L. „Fly One” în beneficiul Liviei Sirețanu costul biletului, pentru serviciul neprestat, în mărime de 130 de euro, în lei moldovenești conform cursului valutar stabilit de BNM la data executării, în rest acțiunea fiind respinsă ca neîntemeiată. S-a încasat de la S.R.L. „Fly One” în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 270 de lei.

La data de 05 ianuarie 2022 S.R.L. „Fly One” a declarat apel împotriva hotărârii din 13 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, însă, prin încheierea din 19 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău cererea de apel a fost restituită.

La data de 12 ianuarie 2022 Livia Sirețanu, reprezentată de avocatul stagiar Natalia Sirețanu, a declarat apel împotriva hotărârii din 13 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea acestuia, casarea parțială a hotărârii în partea respingerii acțiunii și emiterea unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie admisă integral.

Prin decizia din 13 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul declarat de Livia Sirețanu și a fost casată parțial hotărârea din 13 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru în partea încasării penalității și a prejudiciului moral, cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri, prin care a fost admisă pretenția Liviei Sirețanu cu privire la încasarea penalității și a prejudiciului moral. S-a încasat din contul S.R.L. „Fly One” în beneficiul Liviei Sirețanu penalitatea în mărime de 130 de euro, în lei MD, conform cursului BNM la data executării hotărârii, precum și a prejudiciului moral în mărime de 1 000 de lei. S-a încasat din contul S.R.L. „Fly One” în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 202, 50 lei. În rest, hotărârea primei instanțe a fost menținută.

La data de 06 decembrie 2022, S.R.L. „Fly One” a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului s-a invocat aplicarea eronată a normelor de drept material de către instanța de apel.

Recurenta a indicat că potrivit art. 947 alin. (5) din Codul civil, debitorul nu este obligat să plătească penalitate în cazul în care neexecutarea obligației este justificată. La caz, compania aeriană, din cauza interdicțiilor impuse de autoritățile statale și a pandemiei de COVID-19, nu a desfășurat activitatea conform prevederilor statutare, circumstanță ce este foarte importantă și care necesita o atenție deosebită din partea instanței. Respectiv, nu a obținut un venit și nici nu dispunea de mijloace financiare în vederea restituirii sumelor solicitate de către pasageri. Astfel, la examinarea pretenției cu privire la încasarea penalității, instanța urma să ia în considerație inclusiv motivele ce au dus la imposibilitatea restituirii în termen a costului biletului.

A menționat că decizia instanței de apel în partea reparării prejudiciului moral este neîntemeiată și nemotivată. Intimata nu a demonstrat că acțiunile companiei constituie consecințele pretinsului prejudiciu suportat de aceasta, din contra, S.R.L. „Fly One” a dorit să soluționeze pe cale amiabilă litigiul și s-i acorde intimitei alte opțiuni de valorificare a costului biletului, însă, ultima a refuzat.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Potrivit actelor cauzei, decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la data de 13 octombrie 2022.

Materialele cauzei atestă că decizia motivată a instanței de apel a fost expediată în adresa recurenteii la 21 noiembrie 2022 (f.d. 154). Însă, la materialele cauzei nu se regăsesc înscrisuri care ar confirma momentul recepționării acesteia de către recurenta S.R.L. „Fly One”.

Astfel, recursul, declarat la 06 decembrie 2022, este în termen.

La data de 04 ianuarie 2023, copia recursului a fost expediată în adresa Liviei Sirețanu și a Autorității Aeronautice Civile (f.d. 184, 186-187), cu înștiințarea despre depunerea referinței.

Referințe nu au fost depuse.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) din Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători, prin încheierea din 31 mai 2023 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

Conform art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind actele cauzei în raport cu argumentele invocate în recursul declarat, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Din suportul probator prezent la materialele cauzei rezultă că la 30 ianuarie 2020 Livia Sirețanu a rezervat și procurat de la S.R.L. „Fly One” bilet de avion, codul rezervării F8TZ2A pentru cursa Verona Airport (VRN) – Chișinău (KIV), cu zborul nr. 5F 234 pentru data de 17 aprilie 2020, decolarea – 18:10, aterizarea – 21:30, la preț de 130 de euro (f.d. 8).

La data de 03 aprilie 2020 Livia Sirețanu a recepționat prin intermediul poștei electronice de la S.R.L. „Fly One” o notificare, în temeiul Directivei Operaționale a Autorității Aeronautice Civile nr. 5-25/03/2020 cu privire la instituirea unor restricții de trafic aerian în contextul pandemiei cu noul Coronavirus, precum și în temeiul Hotărârii Comisiei Naționale Extraordinare de Sănătate Publică nr. 9 din 15 martie 2020, fiind informată că zborurile companiei aeriene „Fly One” 5F 234 Verona – Chișinău începând cu 01 aprilie 2020 până pe 15 mai 2020, au fost anulate. Măsurile sunt luate pentru prevenirea răspândirii infecției cu noul tip Covid-19. Alternativele propuse de către compania aeriană sunt: modificarea gratuită pentru zbor alternativ pe aceeași destinație până la 31 decembrie 2020, în limita locurilor disponibile; modificarea gratuită pentru o altă destinație până la 31 decembrie 2020, în limita locurilor disponibile; voucher în valoare egală cu prețul biletului plus 20% de la valoarea inițială; rambursarea conform grupului tarifar (f.d. 10).

La 06 aprilie 2020 Livia Sirețanu a schimbat data zborului pentru data de 31 august 2020, 5F-234, Verona – Chișinău, decolarea – 21:20, aterizarea – 00:20 (f.d. 12).

Ulterior, la 24 iulie 2020 Livia Sirețanu a recepționat prin intermediul poștei electronice de la S.R.L. „Fly One” o notificare, prin care a fost înștiințată cu privire la faptul că zborul Verona – Chișinău din 31 august 2020 va fi efectuat la 05 septembrie 2020 cu schimbarea aeroportului de pornire în orașul Parma, decolarea – 15:10, aterizarea – 18:30 (f.d. 13). Drept urmare, Livia Sirețanu și-a manifestat dezacordul cu modificările operate și a pretins restituirea costului biletului, urmând instrucțiunea indicată în notificarea nominalizată supra.

La 22 octombrie 2020 și 27 octombrie 2020, prin intermediul poștei electronice, Livia Sirețanu s-a adresat în mod repetat companiei aeriene privind compensarea costului biletului (f.d. 15-16), solicitări care au rămas nesatisfăcute (f.d. 17).

La data de 11 ianuarie 2021, Livia Sirețanu s-a adresat cu reclamație la Agenția pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței (f.d. 18-19).

Prin scrisoarea nr. 300 din 04 februarie 2021, Autoritatea Aeronautică Civilă i-a comunicat Liviei Sirețanu rezultatul examinării reclamației nr. APCSP04/21 din 26 ianuarie 2021, recomandându-i înaintarea directă a unei acțiuni civile în instanța de judecată, pentru apărarea eficientă a drepturilor și intereselor legitime în calitate de consumator (f.d. 20-21).

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, Livia Sirețanu a solicitat încasarea din contul S.R.L. „Fly One” în beneficiul său a costului biletului pentru serviciul neprestat în valoare de 130 de euro, a compensației legale în quantum de 250

de euro pentru anularea zborului, a penalității legale în cuantum de 130 de euro și a prejudiciului moral în cuantum de 5 000 de lei.

Prima instanță, fiind investită cu examinarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia temeiniciei parțiale a acțiunii și a încasat de la S.R.L. „Fly One” în beneficiul Liviei Sirețanu costul biletului, pentru serviciul neprestat, în mărime de 130 de euro, în rest acțiunea fiind respinsă ca neîntemeiată.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de Livia Sirețanu, a ajuns la concluzia temeiniciei acestuia și a casat hotărârea primei instanțe în partea încasării penalității și a prejudiciului moral, fiind emisă în această parte o nouă hotărâre, prin care a fost admisă pretenția Liviei Sirețanu cu privire la încasarea penalității și a prejudiciului moral. S-a încasat din contul S.R.L. „Fly One” în beneficiul Liviei Sirețanu penalitatea în mărime de 130 de euro, în lei MD, conform cursului BNM la data executării hotărârii, precum și a prejudiciului moral în mărime de 1 000 de lei. S-a încasat din contul S.R.L. „Fly One” în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 202, 50 lei. În rest, hotărârea primei instanțe a fost menținută.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că pretenția cu privire la încasarea penalității în mărime de 130 de euro în temeiul art. 32 din Legea privind protecția consumatorilor nr. 105 din 13 martie 2003, este întemeiată, instanța de fond greșit ajungând la concluzia de a o respinge. Prin reclamațiile înaintate S.R.L. „Fly One”, Livia Sirețanu a solicitat restituirea costului biletului avia, refuzând în final opțiunile acordate de compania aeriană, astfel, se atestă întrunirea în speță a premiselor privind încasarea penalității de întârziere în temeiul art. 32 din Legea nr. 105 din 13 martie 2003, drept consecință a refuzului de restituire a costului biletului avia. Prin urmare, dat fiind faptul neexecutării obligațiilor de către S.R.L. „Fly One”, instanța de apel a conchis că este necesară încasarea penalității în mărime de 130 de euro, penalitate ce nu poate depăși costul serviciului ce urma a fi prestat.

De asemenea, instanța de apel a considerat întemeiată parțial pretenția reclamantei cu privire la repararea prejudiciului moral, suma de 1 000 de lei fiind în măsură să compenseze acesteia prejudiciul moral cauzat și corespunde cerinței de legalitate atestate prin art. 2037 din Codul civil, cât și criteriului de proporționalitate raportată la acțiunile ilicite ale pârâtei.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Verificând legalitatea deciziei atacate prin prisma argumentelor invocate în recurs, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că instanța de apel a apreciat eronat circumstanțele importante pentru soluționarea justă a cauzei.

Potrivit art. 10 alin. (1) din Codul civil, persoanele fizice și juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să își exercite drepturile și să își execute obligațiile cu bună-credință, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică și cu bunele moravuri. Buna-credință se prezumă până la proba contrară.

Conform art. 901 alin. (1) și (2) din Codul civil, atunci când, fără justificare, debitorul nu își execută obligația, creditorul poate, în condițiile legii și, după caz, ale

contractului, la alegerea sa: să ceară executarea silită a obligației; să suspende executarea obligației corelative; să reducă obligația sa corelativă; să recurgă la rezoluțiunea contractului; să ceară plata de despăgubiri pentru prejudiciul suferit prin neexecutare; să exercite orice alt mijloc juridic de apărare, prevăzut de lege sau contract, pentru realizarea dreptului său încălcat prin neexecutare. Dacă debitorul demonstrează că neexecutarea obligației este justificată, creditorul poate recurge la oricare din mijloacele juridice de apărare prevăzute la alin. (1), cu excepția executării silite în natură și plății de despăgubiri.

Potrivit art. 916 alin. (2) din Codul civil, neexecutarea obligației contractuale este esențială în unul dintre următoarele cazuri: ea privează în mod substanțial creditorul de ceea ce se putea aștepta în baza contractului, în raport cu întregul raport contractual sau tranșa supusă rezoluțiunii, cu excepția cazului în care la momentul încheierii contractului debitorul nu a prevăzut și nici nu putea să prevadă în mod rezonabil acel rezultat; executarea întocmai a obligației ține de esența contractului; ea este intenționată sau din culpă gravă; dă creditorului motiv să creadă că nu poate conta pe executarea din partea debitorului în viitor.

Conform art. 1411 alin. (1) din Codul civil, prin contractul de transport, o parte (transportator) se obligă față de cealaltă parte (pasager sau expeditor) să o transporte împreună cu bagajele ei sau, respectiv, să transporte bunul la locul de destinație, iar cealaltă parte se obligă să plătească remunerația convenită.

În conformitate cu art. 6 lit. c) din Legea privind protecția consumatorilor nr. 105 din 13 martie 2003, orice consumator are dreptul la: remedierea sau înlocuirea gratuită, restituirea contravalorii produsului, serviciului ori reducerea corespunzătoare a prețului, repararea prejudiciului, inclusiv moral, cauzat de produsul, serviciul necorespunzător.

Materialele cauzei atestă că părțile au încheiat un contract de transport de persoane pentru cursa Verona (VRN) – Chișinău (KIV) din 17 aprilie 2020.

Potrivit pct. 2 din Hotărârea nr. 9 din 15 martie 2020 a Comisiei Naționale Extraordinare de Sănătate Publică privind evoluția situației epidemiologice a infecției Covid-19, începând cu 17 martie 2020, ora 00:00 până la 01 aprilie 2020, ora 00:00 au fost sistate toate cursele aeriene regulate de pasageri și charterele regulate de pasageri efectuate din și spre Republica Moldova. Iar, conform art. 1 din Hotărârea Parlamentului nr. 55 din 17 martie 2020, a fost declarată stare de urgență pe întreg teritoriul Republicii Moldova pe perioada 17 martie 2020 – 15 mai 2020.

Reieșind din afirmațiile reclamantei și probele anexate de S.R.L. „Fly One”, rezultă că în legătură cu situația epidemiologică din Republica Moldova și nu numai, au fost sistate toate cursele aeriene regulate și charter de pasageri pentru care decolarea era planificată mai târziu de 17 martie 2020, ora 00:00.

Ulterior, la 15 mai 2020 Comisia Națională Extraordinară de Sănătate Publică, prin Hotărârea nr.10, a decis menținerea suspendării curselor aeriene regulate și charter de pasageri până la 30 iunie 2020, interdicții care potrivit S.R.L. „Fly One” au durat până la 30 septembrie 2020.

Din motivul anulării de 2 ori a datei zborului și a punctului de decolare, Livia Sirețanu a solicitat restituirea costului biletului, instanțele de judecată ierarhic inferioare ajungând la concluzia temeiniciei respectivei solicitări și încasarea din contul S.R.L.

„Fly One” în beneficiul Lievei Sireșanu a costului biletului, pentru serviciul neprestat, în mărime de 130 de euro, hotărârile în această parte nefiind contestate de către S.R.L. „Fly One”.

De asemenea, Livia Sireșanu a solicitat încasarea penalității în mărime de 130 de euro, conform art. 32 alin. (1)-(3) din Legea nr. 105 din 13 martie 2003, pentru întârzierea plății costului biletului, pretenție pe care instanța de fond întemeiat a respins-o, din următoarele motive.

Conform art. 32 alin. (1) și (1¹) din Legea privind protecția consumatorilor nr. 105 din 13 martie 2003, pentru încălcarea termenelor prevăzute la art. 18 alin. (7) și (20) și art. 18¹ alin. (1), vânzătorul, prestatorul achită consumatorului pentru fiecare zi depășită (oră, dacă termenul a fost stabilit în ore) o penalitate de 1% din prețul produsului, serviciului în vigoare la data examinării reclamației consumatorului. Quantumul penalității menționate la alin. (1) nu poate depăși prețul produsului sau prețul unui anumit tip de executare a lucrării/prestării serviciului.

Potrivit art. 937 din Codul civil, debitorul obligației care rezultă din contract sau alt act juridic este răspunzător doar pentru prejudiciul pe care l-a prevăzut sau putea în mod rezonabil să-l prevadă, la momentul asumării obligației, ca fiind rezultatul probabil al neexecutării, cu excepția cazului în care neexecutarea era intenționată sau din culpă gravă.

Art. 942 alin. (5) din Codul civil stipulează că, pe perioada în care suma de bani nu este plătită la scadență cu justificare, debitorul datorează doar dobânda de întârziere la rata prevăzută de art. 874 din Codul civil. Debitorul consumator nu datorează asemenea dobânda de întârziere.

Iar conform prevederilor art. 947 alin. (5) din Codul civil, debitorul nu este obligat să plătească penalitate în cazul în care neexecutarea obligației este justificată.

Norma de drept enunțată prevede o excepție de la regula generală privind încasarea penalității pentru neexecutare, în cazul în care neexecutarea obligației este justificată.

Din materialele cauzei rezultă cert că prin hotărârile emise, Comisia Națională Extraordinară de Sănătate Publică a obligat Autoritatea Aeronautică Civilă de a asigura sistarea tuturor curselor aeriene regulate de pasageri, cât și a charterelor regulate de pasageri pentru care decolarea este planificată mai târziu de 17 martie 2020, ora 00.00 până la data de 01 aprilie 2020, care ulterior a fost prelungită până la 15 mai 2020 și 30 iunie 2020.

Astfel, Compania Aeriană „Fly One” S.R.L., din cauza interdicțiilor impuse de autoritățile statului și a pandemiei de COVID-19, nu a desfășurat activitatea conform prevederilor statutare, respectiv nu a obținut un venit și nici nu dispunea de mijloace financiare în vederea restituirii sumelor solicitate de către pasageri.

Recurenta S.R.L. „Fly One” a explicat că, pe parcursul pandemiei de COVID-19, a suportat cheltuieli enorme, deoarece la momentul procurării de către pasager a biletului de călătorie, compania este obligată să facă transferul taxelor aeroportuare, parcare, taxe de zbor etc., taxe care încă nu au fost restituite de către aeroporturile din statele Uniunii Europene.

Prin urmare, în condițiile în care companiile aeriene au fost obligate de a se conforma actelor emise de Comisia Națională Extraordinară și Autoritatea Aeronautică Civilă, S.R.L. „Fly One” fiind absolvită de răspunderea anulării curselor aeriene, reieșind din tendințele de evoluție a infecției cu Covid- 19 la nivel global, regional și național, instanța de recurs constată că recurenta justificat nu a executat în termen obligațiile, nefiind respectiv obligată să plătească penalitate.

Or, S.R.L. „Fly One” nu a acționat în raport cu Livia Sirețanu cu intenție sau din culpa gravă cu scopul de a nu executa obligația asumată din contractul de transport, fiind în imposibilitatea executării din cauza unui impediment în afara controlului debitorului.

În circumstanțele expuse, prima instanță întemeiat a respins pretenția Liviei Sirețanu cu privire la încasarea penalității, soluția instanței de apel cu privire la încasarea din contul S.R.L. „Fly One” în beneficiul Liviei Sirețanu a penalității în mărime de 130 de euro, fiind neîntemeiată.

Din aceleași motive, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că pretenția cu privire la repararea prejudiciului moral întemeiat a fost respinsă de către instanța de fond, or, pretinderea prejudiciului moral rezultă din anularea repetată a datei zborului și disconfortul cauzat de situația respectivă, însă, anularea zborului din 17 aprilie 2020 a fost dictată de starea de urgență în contextul pandemiei Covid-19, iar la anularea zborului din 31 august 2020 a fost respectat termenul de notificare, la fel fiind invocată situația pandemică.

Prin urmare, instanța de fond just a considerat că aceste circumstanțe exclud dreptul de a pretinde compensarea prejudiciului moral, fiind exclusă responsabilitatea operatorului la anularea zborurilor și eventuala cauzare de prejudicii nepatrimoniale clientului.

Unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire. Potrivit jurisprudenței CtEDO, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca, partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit, însă, despăgubirile trebuie astfel stabilite, încât acestea să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că hotărârea primei instanțe este legală și întemeiată, decizia instanței de apel fiind emisă cu aprecierea eronată a circumstanțelor cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa decizia instanței de apel și a menține hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Fly One”.

Se casează decizia din 13 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău și se menține hotărârea din 13 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în cauza civilă,

la cererea de chemare în judecată depusă de Livia Sirețanu împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Fly One”, intervenient accesoriu Autoritatea Aeronautică Civilă cu privire la încasarea costului biletului, a compensației legale pentru anularea zborului, a penalității și repararea prejudiciului moral.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Tamara Chișca-Doneva

Judecători

Aliona Miron

Ion Malanciuc

Oxana Parfeni

Mariana Pitic